

د میندو او ماشومانو لپاره
د فرانسې د طبي انستېتوت

کلی راپور - ۲۰۱۹

د مطالبو ليک لړ

۰۶

مهم ټکي

۰۴

د بورډ د عمومي
رئيس او اجرائيه
رئيس پيغام

۰۲

زمونږ کاري
پړاوونه

۱۲

د وړتيا لوړول

۱۰

بې وزله خلکو ته
خدمات

۰۸

زمونږ ناروغان

۲۰

د شمېرو په ژبه

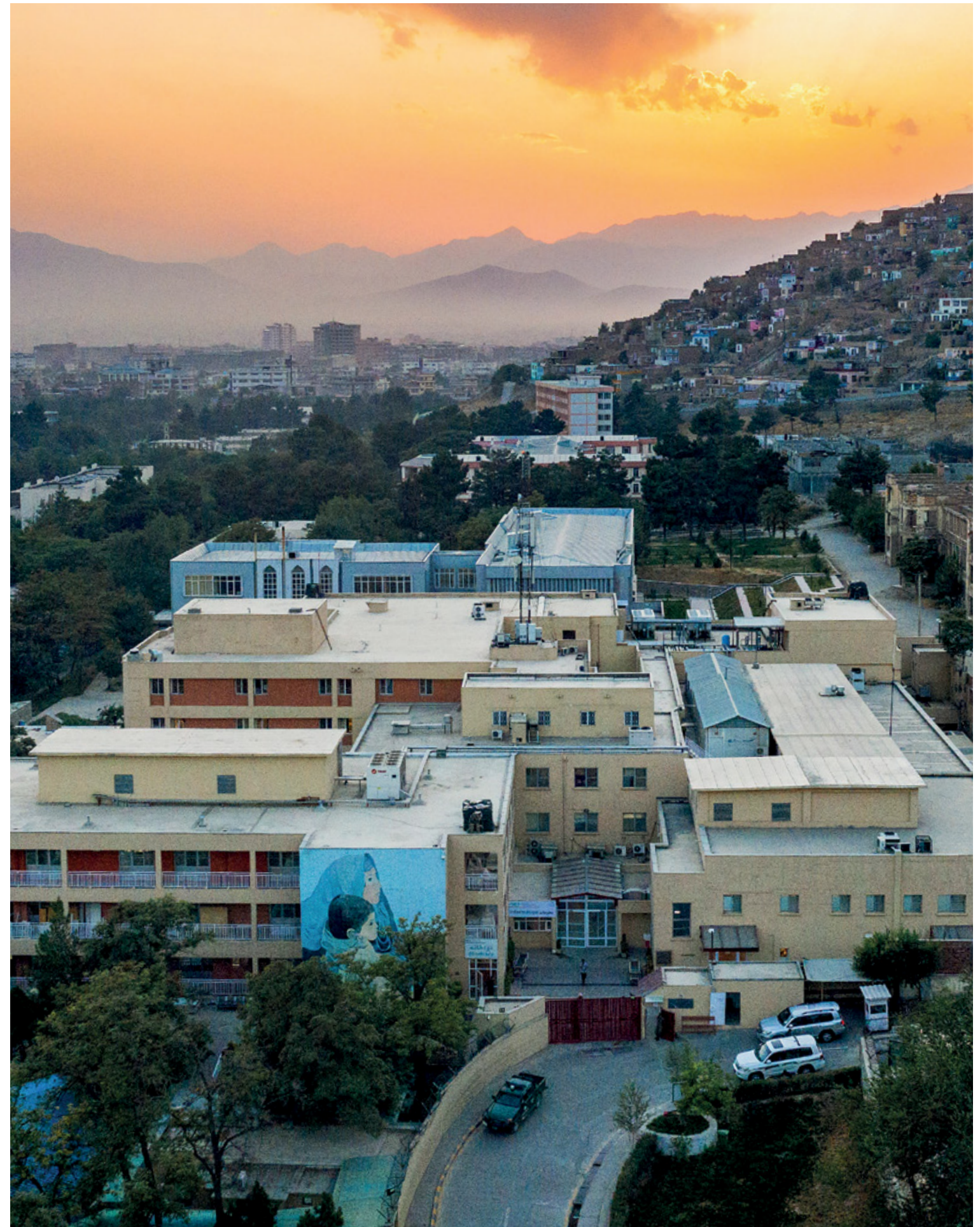
۱۹

زمونږ راتلونکي

۱۶

زمونږ همکاران
او ملاتړي

د تصويرونو امتياز: عبدالله عابد، امين نوروزي،
جهن فرانکويس موسويو، ډېوېډ فاکس، عمر خان،
اورين زېراه او روح الله محمدي.
د چاپ امتياز: يقين نشراي شرکت Yaqeen Art Press Pvt.Ltd.

زمونږ کاري پړاوونه

په افغانستان کې مخکېنۍ

د زړه لومړنۍ پړاوونې عملیات (۲۰۰۶)

د آتریزی مري (مری انسداد) لومړنۍ بریالۍ درملنه. (۲۰۰۶)

په لومړي ځل له ليرې ځايه د طبي زده کړو د پروگرام پیل (۲۰۰۷)

په لومړځل د افغان جراحانو له خوا د زړه د بندو عملیاتو ترسره کول (۲۰۰۸)

د ISO 9001:2008 د ورکړل شوې تصدیق پانې لومړنۍ روغتون (۲۰۰۹)

په لومړي ځل د افغان جراحانو له خوا د زړه د پړاوونې عملیات ترسره کول (۲۰۱۰)

لومړنۍ کلنۍ نړیوال علمي کنفرانس او د کیفیت کنوانسیون چې د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې په طبي انستېتوت کې ترسره شو (۲۰۱۱)

د رادیولوژی، انیستیزېولوژی، کارډیالوژی او رنځپوهنې یا پتالوژی. په برخو کې د تخصص د بشپړولو د لومړني روزنیز پروگرام ترسره کول (۲۰۱۳)

لومړنۍ ۱۲۸ برخې لرونکي سي ټي سکن (۲۰۱۳)

په بریالي ډول د دوو غبرگونو نښلېدلو ماشومانو د بېلوالي لومړنۍ عملیات (۲۰۱۵)

د نوو زیږیدلو ماشومانو د ځانګړې پاملرنې لومړنۍ پرمختللې او پر پرمختللو تجهیزاتو سمبال څانګه (۲۰۱۶)

په بریالي ډول د شیریانو د بندښت لومړنۍ جراحي عملیات، چې دا یوه قلبي ناروغي ده چې په یوه داسې ماشوم ترسره شو چې له یوې کیلو ګرامه (۲.۲IB) کم وزن یې درلود (۲۰۱۷)

د دیافراګم هرڼیا (د سینې د پردې سوري کیدل) لومړني تراکوپیک جوړښت (۲۰۱۸)

د قلبي شریانونو د عملیاتو د ترسره کیدو په برخه کې لومړۍ د تخصص د بشپړولو روزنه (۲۰۱۹)

د بورډ د عمومي رئيس او اجرائيه رئيس پيغام

د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د يوې ځانگړې څلور اړخيزې نړيوالې ملگرتيا پراساس رامنځته شوی چې د افغانستان او فرانسې دولتونه، د آغاخان پوهنتون (د آغاخان د پرمختيايي شبکې يوه اداره)، او د La Chaîne de l’Espoir په نوم د فرانسې بشري سازمان پکې شامل دي. دغه ملگرتيا د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت خصوصيات مشخصوي او دا يې د قوت يو مهم ټکی هم دی. د ملگرو ترمځ د بريالۍ ملگرتيا لپاره باور، پرانيستي او رڼې اړيکې، ګډ ليدلور او دغه ليدلوري ته د منابعو د ژمنتيا ليوالتيا اړينه ده. دا د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د ملگرتيا ځانگړنه او نښه ده. دغو ټولو همکارانو د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې روغتيايي انستېتوت کې پانگونه کړې او هريو پکې د مالکيت يوه برخه لري. ټول يې په اداره، مديريت، لومړيتوبونو، تگلارو او پروگرامونو کې ونډه لري.

د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د ملگرتيا پر مټ د افغانانو د وړتيا لوړولو ماموريت ترسره کړ. يوه بېلګه زموږ د اکمال تخصص طبي زده کړو پروګرام (PGME) دی. د ۲۰۱۹ کال په مارچ کې، ۱۳ کسانو په ۶ طبي تخصصي برخو کې څلور کلن طبي تخصص بشپړ کړ. د PGME پروګرام د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت، د آغاخان پوهنتون او د افغانستان د عامې روغتيا وزارت ترمځ د همکاريو پايله ده. د ۲۰۱۹ کال له پيل راهيسې، ۴۵ متخصص ډاکټران روزل شوي دي. د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې په طبي انستېتوت کې يو شمېر تخصصي روزنيز پروګرامونه، په ځانگړي ډول د راډيولوژۍ، پتالوژۍ، انيستيزيولوژۍ، کارډيالوژۍ او د قلبي جراحي عمليات داسې برخې دي چې د افغانستان په بل

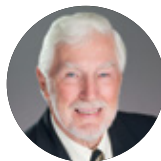
ځای کې نشته. د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د PGME پروګرام سره د فرانسې او کاناډا هېوادونو له خوا هم مرستې کيږي چې په پراخ ډول د دغه مرکز عملياتي لگښتونه او د روزنې لپاره لگښتونه ترې تاديه کيږي.

د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت په دې بريالۍ شوی چې افغان ناروغانو ته د دوی د وس په پام کې نيولو سره سم په نړيوال معيار برابر خدمات وړاندې کړي او دا د همکاريو بله پايله ده. د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت له خوا په لوړ کيفيت ځانگړي خدمات د ټول افغانستان د ۳۴ ولايتونو ناروغانو ته په يوه ډول وړاندې شوي دي. د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د ناروغانو د خونديتوب پروګرام او د La Chaîne de l’Espoir’s د ښځو او ماشومانو له کور سره د همکارانو او مرستندويانو مرستو دا ډاډ رامنځته کړی چې کم وسي او بېوزله ناروغان پکې راځي، په داسې حال کې چې موږ د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د لاسته راوړنوڅخه راضي يو، خو د فرانسې طبي انستېتوت د نوښتونو څخه هم بايد خبر اوسو. دا مهال نه يوازې افغانستان بلکې ټوله نړۍ د کوويد ۱۹ له ستونزې سره مخامخ دی نو د کوويد-۱۹ ناروغۍ هرچيرې د روغتيايي سيستم پر وړاندې د يوې فوق العاده ننگونې په توګه دوام لري. موږ د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت له خوا په افغانستان کې د کوويد-۱۹ ناروغۍ پر وړاندې په کړي رول او درملنه وياړو. د فرانسې انستېتوت افغانستان د عامې روغتيا وزارت او د ملګرو ملتونو د روغتيايي سازمان په ملګرتيا د کوويد-۱۹ ازموينې ترسره کړې دي، او د کوويد-۱۹ د درملنې يو مرکز يې رامنځته کړی، په حکومتي روغتونونو کې يې

کارکوونکي روزلي او عامو خلکو ته يې پوهاوی ورکړی دی. موږ غواړو چې په راتلونکي کې د افغانستان له حکومت او غير دولتي سازمانانو سره خپل کار ته دوام ورکړو چې دغې وبا او ډيرو نورو هغو روغتيايي ننگونو ته رسيدنه وکړو چې افغانستان ورسره لاس گريوان دی.

لي هيلينګ

د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د بورډ مشر

عزيزجان

د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت اجرائيوي مشر

نوی سیتوجینیټیک لابراتوار

په سیتوجینیټیک کې د کروموزومونو د بدلون لپاره د وینې او نورو نمونو ازموینې شاملې دي چې د جینیټیکي ناروغیو لکه ډاون سندروم او سیسټیک فبروسیز (جینیټیکي اختلال) په تشخیص کې مرسته کوي. په ۲۰۱۹ کال کې د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د سیتوجینیټیک لابراتوار جوړ چې د یو هیماټولوژیست (د وینې متخصص) اود مسلکي تخنیکگرانو له خوا یې چارې پرمخ وړل کیږي.

د زړه ضربان تنظیمونکي دستگاه (Pacemakers) اوس د لاسرسي وړ ده

د زړه ناروغۍ په افغانستان کې لویه ستونزه ده او په کلني ډول په هرو پنځو کسانو کې یو یی د زړه د ناروغۍ له امله ژوند له لاسه ورکوي. د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د قلبي ناروغیو د پاملرنې یا درملنې د یو مخکښ روغتون په توګه پیژندل کیږي او نږدې ۳۸۰۰ د زړه عملیاتونه یې ترسره کړي دي. په ۲۰۱۹ کال کې، روغتون په لومړي ځل ناروغانو ته د زړه ضربان سنجوونکې دستگاه داخلول پیل کړل. د ضربان سنجولو دستگاه یوه کوچنۍ آله ده چې په سینه کې ځای پرځای کیږي او بریښنايي ټکانونه ورکوي چې د زړه منظم ضربان کنټرول کړي. د آغاخان پوهنتون مرسته وکړه چې دغه نوي خدمات د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د کارکونکو په روزلو سره ممکن کړي.

د اکمال تخصص طبي زده کړو د یوبل پروګرام (PGME) لومړیوالی

په ۲۰۱۹ کال کې د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت په افغانستان کې لومړی روغتون شو چې د قلبي شیریانوونو د جراحۍ په برخه کې یې متخصصین وروزل. دوو کسانو چې یوه ښځه او یو نارینه وو په دغه څلور کلن پروګرام کې داخله وکړه. دغه پروګرام د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت لخوا د لوړو طبي تخصصي زده کړو (اکمال تخصص) د هغو پنځو ترسره کړو پروګرامونو له ډلې یو و چې یوازې دغه روغتون یې په افغانستان کې ترسره کوي.

بل کلینیکي لومړیوالی

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د لومړي ځل لپاره په افغانستان کې یوشمېر جراحي پروسیجرونه وړاندې کړل. په ۲۰۱۹ کال کې دغه دود دوام وموند او په هېواد کې لومړنی روغتون شو، چې په بريالي ډول یې د ورنونو د مفصل یوځایوالی (hip-joint) بشپړ کړ. (د نورو جزئیاتو لپاره ۸م مخ وګورئ)

د اوږده واټن د لاری د درملنې پراخول

د فرانسې روغتون له لیرې لاری د درملنې پروګرام ته پراختیا ورکړه. د فرانسې طبي انستېتوت دا مهال په بدخشان ولایت کې د بهارک ولسوالۍ روغتون ته په انلاین ډول د زده کړو ناستې برابروي. همدارنګه په بغلان ولایت کې د آغاخان روغتیايي مرکز کې ناروغانو ته له لږې مشورې ورکوي. د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت او په کراچۍ کې د آغاخان پوهنتون د روغتون ترمنځ له لیرې د سترګو د ناروغیو نوې درملنې خدمات پیل شوي.

د زرغونې انرژۍ پرلور

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت غواړي زرغونې انرژۍ کارولو خواته ولاړ شي: روغتون پربام د لمړیزې انرژۍ تختې لګولې او هڅه کوي چې لګښتونه کم، د خپلې انرژۍ په منابعو کې تنوع رامنځته او چاپیریالي اغېزې راکمې کړي. دغه لمړیزې تختې د اوس لپاره په روغتون کې د کارېدونکې انرژۍ ۱۵ په سلو کې تولیدوي. دا ابتدایي پروژې ده. که دغه کار نتیجه ورکړه کېدای شي په راتلونکي کې پراختیا ورکړل شي. په سیمه کې نور بنسټونه هم چې غواړي چاپیریالي ستونزې یې کمې وي کیدای شي د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت له تجربې ګټه واخلي.

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت غواړي چې د افغانستان په روغتیايي سکتور کې همداسې مخکښ پاتې شي، نوې درملنه، نوې ټیکنالوژي کارونه، روزنیز پروګرامونه او نور نوښتونه رامنځته کړي.

زمونږ ناروغان

مهدي

مدثر

مرحبا

مهدي

ننه کلن مهدي له سالنډۍ، د وزن له لاسه ورکولو، شديد زيږي او دېوزی د وينی بهيدنی له نه کنتروليدونکې کړاونو څخه کړېده. ځايي روغتونونو د هغه درملنه رد کړې وه او دهغه مور او پلار ته يې ويلي وو چې مهدي پاکستان ته يوسي. دوی پيسې پور کړې وې چې هغه د کويټې ښار يوه روغتون ته يوسي، خو د ناروغ مهدي وضعیت ښه نه و. بالاخره، دوی ناروغ د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت ته راوست او دلته معلومه شوه چې مهدي د وينې له شديد کموالي سره مخ دی او د وينې او درملو د ورکولو په گډون يې مناسبه درملنه پيل شوه. روغتون ته له منظم او پرله پسې راتگ وروسته د هغه وضعیت په تدريجي ډول ښه شو.

اليفا

کله چې اليفا پيدا کېده مور او پلار يې ډېر خوشحاله وو، خو چې ويې ليدل د بچۍ شونډې يې شلېدلې نو سخت غمجن شول. دا يوه ارثي ناروغي ده چې کېدی شي د تغذيې، خبرو کولو او همدارنگه د غاښونو او نه اورېدو د ستونزو لامل شي. هغه مهال چې دوی په تاجکستان کې ژوند کاوه نو هلته ډاکترانو ورته ويلي وو، سره له دې چې د دغې ناروغۍ عمليات بايد د عمر په لومړيو ۱۲ مياشتو کې وشي خو دوی د دغې ناروغۍ درملنه وځنډوي. بالاخره، دغې کورنۍ په تاجکستان کې د خاروک اوبلاست روغتون Khorog Oblast Hospital ته مراجعه وکړه چې د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت سره يې له ليرې واټنه د روغتيايي مشورو اړيکې درلودې. په FMIC روغتون کې له جراح ډاکټر سره تر آنالين مشورې وروسته، دوی تصميم ونيو چې کابل ته راشي او دلته ډاکټر محمد طارق رحيمي د اليفا د شونډو د نښلېدو عمليات وکړ. د اليفا مورفروغ چې د شوي عمليات له بهيره ډاډه وه، کورته له ستنېدو وروسته يې د لورد درملنې په اړه د رضایت د ښودلو په نيت له روغتون سره اړيکه ونيوله.

مدثر

وروسته ترهغه چې ۷ کلن مدثر ته په کابل کې د مغزي ټپ له کبله عصبي زيان واوښت، د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت جراحانو بې فشاره hemicraniectomy عصبي عمليات ورته وکړل. دغه پېچلي عمليات چې په افغانستان کې په نادر ډول کيږي په موقت ډول د سرد کوپړۍ د يوې برخې ليرې کول پکې شامل دي، چې پر مغزو فشار کم او ماغزه له زيان رسېدو څخه وساتي. له دغو عملياتو پنځلس ورځې وروسته په لومړي ځل مدثر خپلې سترگې وغړولې چې ډاکتران او د کورنۍ غړي ورته خوشحاله شول. هغه اوس په نارمل يا عادي ډول خبرې او تگ کولی شي. د افغانستان ولسي جرگې چې د مدثر پلار پکې کار کاوه د مدثر مشر جراح ډاکټر همایون غيرتمل ته د هغه د دغه بې ساري کار د درناوي لپاره ستاينليک ورکړ. د مدثر تره گلزمان وويل: ”موږ نا هيلي شوي وو. زموږ کورنۍ د FMIC ډاکترانو منندوی دی چې د مدثر ژوند يې وژغوره.“

نگينه

نکينې هيله درلوده چې مکې شريفې ته د حج لپاره ولاړه شي، خو د ټکر له کبله ناهيلې شوه او پښه يې پکې ټپي او سخت درد يې درلود. سره له دې چې هغه په افغانستان او بهر کې ډېرو ډاکترانو ته ورغلې وه، خو درد يې نه وو دوا شوی. يوه ورځ د هغې يو خپلوان د FMIC روغتون په اړه ورته وويل. په FMIC کې هغې ته د ورننودو مفصلونو د بدلولو او يوځای کولو بريالي عمليات وشول چې په افغانستان يې لومړی ځل و. له اوږدمهالې درملنې وروسته هغه په دې وتوانېده چې مکې معظمې ته سفر وکړي. له هغه ځايه له راستنېدو وروسته هغې له FMIC څخه ليدنه وکړه چې له خپل جراح ډاکټر احمد خطاب عثماني څخه مننه وکړي.

مرحبا

مرحبا ۱۴ کلنه وه چې د گېډې په درد اخته شوه. مور او پلار يې هغه ډېرو روغتونونو ته بوتله خو هېڅ گټه يې ورته ونه کړه. نږدې وو چې مرحبا د درملنې لپاره بهر ته بوځي، خو دوستانو يې ورته وويل چې FMIC ته يې ور ولي. هلته، ډاکترانو وموندله چې د مرحبا په خېټه کې يوه غده ده. يوه ورځ وروسته د FMIC د ماشومانو د جراحۍ د برخې ډاکترانو د مرحبا له نس څخه ۵ کيلوگرامه غده ليرې او له روغتون څخه يې رخصت او کور ته ستنه شوه. د هغې روغتيا اوس ښه ده او خوښه ده چې يوځل بيا ښوونځي ته ولاړه. مرحبا د هغو ډېرو افغانانو له ډلې يوه ده چې د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت بهر ته له تلو، ډېر لگښت، خپگان او ناسم وضعیت څخه وژغورله.

شايبه جانه او وږمه

دوه خويندې لس کلنه شايبه جانه او ۷ کلنه وږمه د بغلان ولايت اوسېدونکې دي. دواړو ته د پښو د بې ځايه شوو مفصلونو عمليات شوي وو. دا داسې وضعیت دی چې د تگ پر وخت درد رامنځته کوي او که درملنه يې ونه شي په تنکۍ ځوانۍ کې د مفصلونو د کړېدو osteoarthritis سبب کيږي. دوی کابل ته سفر وکړ او د FMIC د ښځو او ماشومانو لپاره په ځانگړي شوي کور کې مېشت شول او له کوم لگښت پرته دوی ته عمليات وشو. د روغتون د ناروغانو د مرستې له پروگرام څخه مننه چې کم عايد لرونکو ناروغانو ته يې دا امکانات برابر کړي چې په FMIC کې يې درملنه وشي.

بسم الله

د بسم الله وضعیت ډېر جدې و: هغه د ساه کېښلو ستونزه درلوده، سخته تبه يې وه او پښه يې پرسېدلې وه. مور او پلار يې بسم الله په بغلان ولايت کې له خپل کلي يوه سيمه ييز روغتون ته بېولی و او وروسته يې د ډاکترانو په لارښوونه دلته په کابل کې يوه روغتون ته راوست. له دوو ورځو وروسته يې د ميندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت ته راوست او سمدلاسه د جدي څارنې څانگې (ICU) کې داخل شو. پلټنه شوه، چې د هغه وينه په جدي ډول مکروي شوې او سږي يې پرسېدلي دي. هغه ته ۲۰ ورځې د وينتيليتور (د مصنوعي تنفس ورکوونکی ماشين) پر مټ مصنوعي تنفس ورکړل شو او څه باندې يوه مياشت د جدي څارنې په څانگه کې و چې د ډاکترانو او نرسانو يوې ځانگړې ډلې شپه او ورځ هلته حضور درلود. بالاخره، هغه ورغېده او وتوانېده چې خپلې کورنۍ ته ور وگرځي.

درې گوني

يو متفاوت کال. درې گوني محمد شهير، حرير او محمد بشيرد ۲۰۱۸ کال د جون په ۲۷مه نېټه تر وخت وړاندې په FMIC کې نړۍ ته راغلل، چې وزنونه يې له ۰،۹۶ تر ۱،۳ کيلوگرامو پورې وو. يو کال وروسته، دوی روغتون ته راغلل چې د FMIC د نويو زيږيدلو ماشومانو د جدي پاملرنې د برخې (NICU) له کارکوونکو او ډاکترانو سره د پيدايښت لومړۍ کاليزه ومانځي. د دغې څانگې مشر ډاکټر اميد فيضي وويل: ”موږ ډېر زيات خوښ يو چې دوی لوی شوي دي او پرهغې درملنې او پاملرنې وياړو چې موږ دوی او ۱۸۰۰ نورو نوو زيږيدلو ماشومانو ته په ۲۰۱۶ کال کې د NICU د څانگې له رامنځته کېدو راهيسې برابر کړي دي.“

بېوزله خلکو ته خدمات

له لېرې درملنه

پروگرام گټه ډېره زیاته ده: نه یوازې دوی هغو متخصصو ډاکټرانو ته لاسرسی مومي چې په سیمه ییزه کچه د لاسرسي وړ نه دي، بلکې دوی خطر کموي، وخت او پیسې سپموي او کابل یا له افغانستانه بهر له اوږدو سفرونو خلاصی مومي.

آنلاین زده کړې

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د بامیانو د ولایتي روغتون، د فیض آباد روغتون، په کندهار کې د میرویس حوزوي روغتون، د بدخشان د بهارک ولسوالۍ روغتون او په تاجکستان کې د خاروق او بلاسټ روغتون کارکوونکو ته په آنلاین ډول مسلکي پرمختیايي فرصتونه برابر کړي دي. په ۲۰۱۹ کې د ۱۳۴۱ کارکوونکو په گډون د دغو روغتونونو څه باندې ۹۵۰۰ کارکوونکي د FMIC له خوا د آنلاین زده کړو په ترسره شوو ناستو کې برخه اخیستې او له دوی سره مرسته شوې چې دناروغانو د درملنې کیفیت ښه کړي. د بهارک د ولسوالۍ روغتون د FMIC له آنلاین زده کړو نوی مستفید شوی روغتون دی چې په ۲۰۱۹ کال کې یې ۸۱ کارکوونکو دانلاین زده کړو په ناستو کې گډون وکړ.

د افغانستان په لیرې پرتو سیمو کې د بېوزلۍ، د بنسټونو او ودانیو د کموالي، د تخصصي خدماتو او د روزنې د فرصتونو د نشتوالي او همدارنګه د امنیتي ننګونو له کبله باکیفیته روغتیايي خدماتو ته لاسرسی یوه لویه ننګونه ده.

له لیرې واټنه د FMIC د خدماتو پروگرام د بامیانو په ولایتي روغتون، د فیض آباد په ولایتي روغتون او د تاجکستان د خاروق اوبلیسټ په روغتون کې ناروغان ته دا زمینه برابر کړل چې په آنلاین ډول د FMIC د متخصصینو مشورې ترلاسه کړي. د FMIC متخصصینو همدارنګه د دغو روغتونونو له خوا د اکسري، سیتی سکن او پتالوژۍ تصویرونه وکتل. FMIC همدارنګه په کراچۍ کې د آغاخان پوهنتون په روغتون، د پاریس په نیکبیر روغتون Necker Hospital ، د La Chaîne de l'Espoir او د فرانسې او اروپا په نورو انستیتوتونو کې له متخصصینو سره په اړیکه کې دي. دوی د FMIC له خوا وراستول شوي میموگرامونه، MRI او سیتی سکن تصویرونه بیا گوري او آنلاین مشورې ورکوي. د FMIC آنلاین روغتیايي پروگرام د دې زمینه برابره کړې چې د ۲۰۱۹ کال ترپایه پورې ۳۶ زره آنلاین مشورې ترلاسه او تصویرونه یې بیا کتلی دي. ناروغانو ته د FMIC د آنلاین روغتیايي

سلو کې وړیا درملنه شوې. تر ۲۰۱۸ کال وړاندې WCH یوازې ماشومو ناروغانو ته خدمات وړاندې کول، خو اوس هغو ښځو ته هم خدمات برابروي چې د امیندواری (gynecological) د برخې درملنې ته اړتیا لري. په ۲۰۱۹ کال کې اویا ۷۰مېرمنې ترې مستفیدې شوې او د کال په اړدو کې دغه شمېره په چټکۍ سره پورته ولاړه.

د La Chaîne de L'Espoir ادارې د میندو او ماشومانو کور (WCH) د دولتي او شخصي همکارانو په یوې شبکې تکیه لري چې ډېر اړین ناروغان معلوم او خدمات ورته برابر کړي. په دغو همکارانو کې د عامې روغتیا وزارت، د سره صلیب نړیواله کمېټه، د افغانستان د سرې میاشتې ټولنه او غیر حکومتي سازمانونه لکه د بې پولې ډاکټرانو اداره، Terre des Hommes او همدارنګه سیمه ییز روغتونونه او ټولنیزې شوراګانې شاملې دي.

په ۲۰۱۹ کال کې WCH ماشومانو او لویانو ته د روغتیا په برخه کې د عامه پوهاوي د پروگرامونو جوړول پیل کړل. په اونۍ کې څو ځلې، ټولنیز کارکوونکي ناروغان او د دوی د کورنیو غړي سره را ټولوي او د تغذیې، حفظالصحت او امېندواری اړوندو روغتیايي مسألو او نورو موضوعاتو په اړه معلومات ورکوي.

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت FMIC د افغانستان د بېوزلو خلکو لپاره د دې زمینه برابره کړې چې په کم لګښت او یا وړیا ډول د ژوند ژغورل کېدو په کچه عملیاتونه ته لاسرسی ومومي.

کله چې ناروغان د درملنې لګښت نه شي ورکولی، د روغتون د ناروغانو د مرستې پروگرام یې یوه اندازه او یا ټول لګښت پرې کوي. په ۲۰۱۹ کال کې دغه پروگرام د افغانستان د ۳۴ ولایتونود ۴۲۵۹۸ ناروغانو د درملنې لګښت چې ۱۷۶ میلیونه افغانۍ (۲.۳ میلیون ډالر) کېږي کیږی ورکړی دی. د ۲۰۱۹ کال تر ډسمبرمياشت پورې دغه پروگرام له ۵۳۵،۶۵۴ ناروغانو سره د درملنې په برخه کې د ۲.۹ میلیاردو افغانیو (۳۸،۹ میلیون ډالر) په اندازه مرسته کړې. له هغو کم عاید لرونکو یا بېوزلو کورنیو سره چې په دغه روغتون کې د درملنې په لټه کې دي او له کابل څخه بهر ژوند کوي، د مرستې په موخه د La Chaîne de L'Espoir ادارې د میندو او ماشومانو کور (WCH) د روغتون په حویلی کې فعال کړی. وړ او اړمن ناروغان او د دوی د کورنۍ غړو ته په دغه کور WCH کې د اوسېدو وړیا ځای ورکول کیږي او د سفر وړیا امکانات ورته برابرېږي او په FMIC کې یې ۱۰۰ په سلو کې وړیا درملنه کیږي. په ۲۰۱۹ کال کې د ۱۴۸۵ ناروغانو سل په

د وړتيا لورول

ډاکټرانې ښځې دي او په لومړي ځل دغه پروگرام په افغانستان کې په سیمه ییزه کچه د پتالوژۍ، راډیو لوژی او د ماشومانو د جراحۍ په برخه کې روزل شوې ښځې فارغې کړې. دلته مېشت روزل شوی ډاکټران د دې فرصت هم لري چې په کراچۍ کې د آغاخان پوهنتون په ۷۱۰ بستریز روغتون کې له ۳-۶ میاشتني تخصصي دوره بشپړه کړي، چې په سیمه کې د امریکا متحدو ایالتونو د مېشت کډنډیوال کمیسیون له خوا یوازینی اعتبار ورکړل شوی روغتون دی.

په ۲۰۱۹ کال کې د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت د قلبي جراحۍ په برخه کې د افغانستان لومړی روزنیز پروگرام پیل کړ. دوه ډاکټرانو په دغه پروگرام کې داخله وکړه او ټمه ده چې په ۲۰۲۳ کال کې ترې فارغ شي. PGME په افغانستان کې د څېړنیزو سیمینارونو او د اپیدیمیلوژي ناستو د برابرولو په برخه کې ځانګړی پروگرام دی چې موخه یې د ډاکټرانو ترمنځ د څېړنو د کلتور وده ده. په ۲۰۱۹ کال کې ۷ څېړنیزې مقالې د دغه پروگرام د ډاکټرانو او د پوهنځي د غړو له خوا خپرې شوې.

طبي زده کړو ته دوام ورکول

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت په ۲۰۱۹ کال کې ۲۸ پرله پسې طبي روزنیزې ناستې د غاښونو د درملنې، د ماشوم د زیږون، د سترګو د درملنې، د هډوکو د تداویۍ یا اورتوپیدۍ، د کوچنیانو د روغتیا، پتالوژۍ او راډیو لوژی په برخو کې ترسره کړې. د کابل د شاوخوا سیمودولتي او خصوصي روغتونونو څه باندې ۱۵۴۰ کارکوونکو په دغو روزنیزو ناستو کې ګډون وکړ.

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت غواړي چې د طبي تخصص د بشپړوونکو زده کړو (اکمال تخصص) پر مټ په افغانستان کې د وړتیا لرونکو روغتیايي کارکوونکو په برخه کې خپلو مرستو ته دوام ورکړي او همدارنګه د طبي زده کړو پروګرامونو ته چې په کور دننه روزنه، روغتیايي ماموریتونه، کنفرانسونه، د زده کړو آنلاین پروګرامونه (چې په ۱۱م مخ کې پرې بحث وشو) او نور نوښتونه پکې شامل دي دوام ورکړي.

تخصصي طبي زده کړې

له ۲۰۱۲ کال راهیسې د آغاخان پوهنتون د عامې روغتیا له وزارت سره په ملګرتیا په FMIC کې متخصص ډاکټران روزي. د طبي تخصص د زده کړو پروګرام (PGME) مهربانه او زړه سواندي ډاکټران روزي چې فوق العاده کلینیکي مهارتونه لري، ناورغ محورو روغتیايي خدمات وړاندې کوي او د دې وړتیا لري چې دغه سیستم بهتر کړي چې دوی پکې کار کوي. روزنیز پروګرامونه په درې، څلور او پنځو کلونو کې پای ته رسیږي او دا مهال په اتو برخو کې پروګرامونه لري: انیستیزېولوژي، کارډیالوژي یا قلبي، سرجري یا جراحي عملیات، پتالوژي او راډیو لوژي. په دغه ډله کې پنځه یې هغه پروګرامونه دي چې په افغانستان کې یوازې د همدې روغتون له برکته رامنځته شوي دي.

دلته مېشت پنځه څلوېښت ډاکټران د ۲۰۱۹ کال تر پایه فارغ شوي دي. په دغو کې ۱۳ تنه یې یوازې په ۲۰۱۹ کې فارغ شول چې د فراغت په مراسمو کې یې د روغتیا د هغه وخت وزیر فېروزالدین فېروز هم ګډون کړی و. دا مهال ۲۸ په سلو کې تر روزنې لاندې

ډاکټر جمشید صديقي

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت FMIC د لوړو تخصصي طبي زده کړو PGME پروګرام په افغانستان کې ترټولو ښه پروګرام دی. د همدې لپاره ما دلته خپلې زده کړې وکړې. زه د FMIC د لوړ معیار او باکیفیته روزنې څخه منندوی یم. ”

ډاکټر صديقي په ۲۰۱۹ کال کې د FMIC په راډیولوژۍ برخه کې خپلې زده کړې بشپړې کړې او دا مهال په ملت روغتون کې کار کوي.

ډاکټر رفیع سلطاني

”دغه پروګرام د افغان ډاکټرانو لپاره یو استثنايي فرصت دی، په خاص ډول د آغاخان پوهنتون په روغتون کې روزنه.”

ډاکټر سلطاني په ۲۰۱۹ کال کې د FMIC په انیستیزېولوژۍ کې خپلې کړې بشپړې کړې او د مهال د کابل په امیري روغتون کې انیستیزېولوژېست دی.

له ۲۰۰۶ کال راهیسې څه باندې ۱۷۰۰۰ روغتیايي کارکوونکي د FMIC په روزنیزو طبي پروگرامونو آنلاین روزنیزو طبي ناستو کې برخه اخیستې ده.

د کیفیت لوړول

په افغانستان کې د لومړني طبي انستیتوت په توګه چې د ISO 9001:2008 نمبر تصدیق پاته یې ترلاسه کړې، FMIC د کیفیت له اړخه ترټولو مخکې بلل کېږي. له ۲۰۱۱ کال راهیسې FMIC د کیفیت د نړیوالې ورځې د یوې برخې په توګه هرکال د کیفیت ښه کېدو او ناروغ خوندیتوب کلنۍ کنوانسیون دایروي چې روغتیايي متخصصین دې ته وهڅوی چې د ناروغ د درملنې د کیفیت ښه کیدو لپاره میتودونه کشف او له یوه او بل سره یې شریک کړي. د ۲۰۱۹ کال په کنوانسیون کې ۱۳ پریزنټیشنونه وړاندې شول او ۲۰۰ کسانو پکې برخه درلوده.

د خلکو یا ټولنو ښکېلتیا

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستیتوت د ټولنې د ښکېلتیا پروګرام، د بېلابېلو موخو لپاره د روغتون له شاوخوا اوسېدونکو سره همکاري یا ملګرتوب لري. په ۲۰۱۹ کال کې، روغتون د سیمې له مشرانو سره یو ځای د شاوخوا ګاونډیو سړکونو د پاکولو او د ونو د کینولو لپاره یو کمپاین تنظیم کړ او د سیمې خلک یې راغونډ کړل او د سړک جوړولو د یوې پروژې د بشپړېدو ښانځنه یې وکړه. FMIC همدارنګه د روغتیايي مسائلو په اړه د پوهاوي ۱۵ ناستې دایرې کړې چې د سیمې خلکو پکې ګډون کړی و.

په کور دننه روزنه

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستیتوت هڅه کوي چې خپل کارکوونکي وهڅوی چې زده کړې وکړي او خپلو مهارتونو ته پراختیا او وده ورکړي. په ۲۰۱۹ کال کې یې یو لړ روزنیز پروګرامونه او ناستې ترسره کړې چې ۹۱۶ کارکوونکو یې پکې ګډون وکړ. د دغو ناستو د بحث وړ مطالبو کې د مشرتابه یا رهبرۍ او له یوه او بل سره د اړیکو یا کمیونیکیشن څرنګوالی او کلینیکي موضوعات شامل وو لکه د درد او د امپندواری پرمهال د شکر د کنترول موضوعات پکې روښانه شول. په همدې کال کې د روغتون د رهبرۍ د پرمختیا، د سبا لپاره د روغتیاپالو رهبرانو د پرمختیا دوه کلن پروګرام هم بشپړ شو چې په مخامخ او آنلاین ډول یې ناستې ترسره شوې چې د FMIC د منځنۍ او لوړې کچې د مدیرانو د رهبرۍ د مهارتونو له لوړېدو سره مرسته وشي.

طبي ناستې

La Chaîne de l'Espoir او د آغاخان پوهنتون FMIC ته دروغتیايي متخصصینو استولو ته دوام ورکړ چې خپل کارکوونکي وروزي، د کیفیت د لښه والي په موخه سپارښتنې ورته وکړي او د ناروغانو په درملنه کې ورسره مرسته وکړي. دوی ۴۸ ماموریتونه په FMIC کې ترسره کړل چې په ۲۰۱۹ کال کې ۱۰۰۰ فردي کاري ورځې کېږي. دغه متخصصین تردېره له فرانسې او نورو اروپایي هېوادونو او همدارنګه په کراچۍ کې د آغاخان پوهنتون له روغتون څخه راغلي وو. په دوی کې د بېړنۍ پاملرنې یا ای سی او، د مور او ماشوم د زیربندنې، نرسېنګ او دایي توب، قلبي او د زړه جراحي، نوو زیربندلو ماشومانو، مایکروبیولوژۍ او بېهوشۍ یا انستیزۍ د برخو متخصصین شامل وو.

۲۶۰ ښځې په FMIC کې کارکوي، او روغتون د خپلو ښځینه کارکوونکو د زیاتېدو موخه یوشمېر ګامونه پورته کړي دي.

زموږ همکاران او ملاتړي

FMIC د همکارۍ یا پارټینرشپ یوه ځانګړې نمونه ده چې ښيي په څه ډول دولت او دمدني ټولنې سازمانونه په خپلو کې همکاري کولو ته او مخ پرودې هېوادونو ته باکیفیته روغتیايي خدمات وړاندې کړي.

د میندو او ماشومانو لپاره د فرانسې طبي انستېتوت له ټولو څلورو همکارنو- د فرانسې او افغانستان حکومتونه، د آغاخان پوهنتون (د آغاخان د پرمختیايي شبکې یوه اداره) او د La Chaîne de l'Espoir اداره هر یو د FMIC د پرمختیا او ملاتړ په برخه کې فعال رول ترسره کولو ته دوام ورکوي. پر دې سربېره، د دوه اړخیزو مرسته کوونکو د ملاتړ دوام د FMIC د پروګرامونو د پایښت او د افغانستان خلکو ته د باکیفیته روغتیايي خدماتو د وړاندې کېدو سبب کیږي.

FMIC د ناروغانو د مرستې پروګرام د فرانسې حکومت د فرانسې د پرمختیايي ادارې (AFD)، La Chaîne de l'Espoir ادارې، آغاخان او انفرادي مرستندویانو له خوا تمویلېږي. د وړتیا لوړونې پروګرام یې د فرانسې د پرمختیايي ادارې (AFD) او د کاناډا د نړیوالو چارو (GAC) له خوا تمویلېږي او لوړو تخصصي طبي زده کړو یا اکمال تخصص پروګرام سره هم د فرانسې د پرمختیايي ادارې (AFD) او د کاناډا د نړیوالو چارو (GAC) له خوا مرسته کیږي.

روغتون ته تر ننه پورې ۷ میلیارده افغانۍ (۱۰۴ میلیون ډالره) د FMIC د تمویلونکو او نورو مرستندویانو له خوا د روغتون د پروګرامونو د ملاتړ لپاره ور رسېدلي دي.

زموږ راتلونکی

زموږ پراختيا به د افغانستان له روغتيايي سيستم سره
زموږ همکاري زياته او د روغتيايي خدماتو کچه او
لاسرسی به تردې هم زيات شي.

په راتلونکو کلونو کې FMIC پلان لري چې له ۱۶۹ بستريز روغتون
څخه ۵۵۰ بستريز تدریسي روغتون ته پراختیا ومومي چې په بشپړ
ډول لومړني او تخصصي خدمات وړاندې کړی شي، نوي روغتیاپالان
او کارکوونکي وروزي او په لویه کچه د څېړنیزو پروګرامونو ملاتړ
وکړی شي.

یو پراخ روغتیايي کمپلکس دا مهال د ډیزاین په حال کې دی. نوي
امکانات به د څېړنیزو فعالیتونو لپاره فضا آماده، د اکمال تخصص طبي
زده‌کړو نور پروګرامونه، څېړنیز مراکز او نور روغتیايي خدمات به
زیات کړي، چې د لویانو د عمومي جراحۍ، قلبي، داخلي، اعصابو،
انکولوژي، اورتوپېدۍ او پښتورگو ناروغیو درملنه هم پکې شامل دي.
موږ د ۲۰۲۲ کال تر پایه د ۵۵۰ بستريز روغتون د ډیزاین بشپړیدو ته
سترګې په لار یو.

د شمېرو په ژبه

مجموع	۲۰۱۹	۱۸-۲۰۰۶	
۷۱,۵۳۰	۹,۴۲۰	۶۲,۱۱۰	داخله
۱,۳۲۴,۸۹۷	۱۶۹,۷۶۵	۱,۱۵۵,۱۳۲	د کلینیک لیدنه یا ویزې
۲,۹۵۸	۱,۲۰۵	۱,۷۵۳	ماشوم زیږېدنه
۷۳۹,۹۸۲	۸۱,۷۹۱	۶۵۸,۱۹۱	د راډیولوژۍ پروسیجر
۴,۱۳۱,۹۱۱	۴۶۱,۷۰۸	۳,۶۷۰,۲۰۳	لبراتورۍ ازموینه
۳۵,۰۹۹	۳,۵۸۰	۳۱,۵۱۹	عملیات (ټول)
۲۴,۴۰۵	۲,۲۳۹	۲۲,۱۶۶	عملیاتونه (ENT، عمومي، اورتوپېډي او پلاستيکي، نیورولوژي، جینیکولوجیکل)
۳,۷۸۱	۳۴۸	۳,۴۳۳	قلبي عملیات (لویان او ماشومان)
۶,۹۱۳	۹۹۳	۵,۹۲۰	ورځنۍ عملیاتونه (د سترگو او نور)

د میندو او ماشومانو لپاره د
فرانسې طبي انستېتوت
د کابل د علي اباد د طبي پوهنتون
شاته، کابل، افغانستان

www.fmic.org.af

THE AGA KHAN UNIVERSITY

La chaîne
de l'espoir

